

लैंगिक हिंसा बिरुद्धको १६ दिने अभियान अन्तर्गत
प्रदेश ३ मा आयोजित लैंगिक हिंसा अन्त्यको लागि सरोकारवाला निकायको जिम्मेवारी र भूमिका
बिषयक २ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम

लैंगिक हिंसा र दुर्ब्यबहार, छैन हामीलाई स्वीकार भन्ने मूल नाराका साथ लैंगिक हिंसा बिरुद्धको १६ दिने अभियानको आज काठमाण्डौ बाट औपचारिक रुपमा सुरुवात भयो | लैंगिक हिंसा बिरुद्ध सन् १९९१ देखि अन्तराष्ट्रिय रुपमा नोवेम्बर २५ देखि डिसेम्बर १० सम्म मनाउन सुरु गरिएको यो अभियान नेपालमा पनि बि.स. २०५४ सालदेखि अभियानकै रुपमा मनाउन थालिएको थियो | यस पटक भने यो दिबश लाई हरेक बर्ष नोवेम्बर २५ देखि डिसेम्बर १० सम्म हरेक बर्ष अभियानकै रुपमा मनाउने मन्त्रिपरिषद्को निर्णय अनुसार यस नोवेम्बर २५ अर्थात् मङ्सिर २५ गते मनाउन सुरु गरिएको हो | नेपाल सरकारले सबै सरोकारवालाहरूलाई सार्वजनिक आह्वान गरेरै यो दिबश मनाउन अनुरोध गरेको छ | महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय पनि यो दिबशलाई सातै प्रदेशमा लैंगिक हिंसा अन्त्यको लागि सरोकारवाला निकायको जिम्मेवारी र भूमिका बिषयक २ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सहित मनाउने तयारी गरे अनुरूप आज काठमाडौँबाट यो अभियान सुरुवात गरिएको थियो | कार्यक्रममा प्रदेश सभाका संसद, जिल्ला समन्वय समितिका अध्यक्ष तथा उपाध्यक्ष, नगरपालिकाका मेयर तथा उपमेयर, गाउँपालिकाका अध्यक्ष तथा उपाध्यक्ष तथा अन्य सरोकारवालाहरू गरि करिब ४०० जनाको उपस्थिति थियो | दुइ सत्रमा विभाजित कार्यक्रम पहिलो सत्रमा समुदघाटन गरिएको थियो भने दोस्रो प्राबिधिक सत्रमा ३ वटा कार्यपत्र हरु प्रस्तुत गरिएको थियो |

कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि रहनुभएका माननीय परराष्ट्रमन्त्री प्रदीप ज्ञवालीले प्रमुख अतिथिको आसनबाट आफ्नो मन्तव्य राख्दै हामीले राजनैतिक तहमा फड्को मारे पनि आर्थिक र सामाजिक रुपमा फड्को मार्न तथा संस्कृतिक र मनोबैज्ञानिक रुपमा परिवर्तन आउन बाकी रहेको छ भन्नुभयो | सो अबसरमा उहाले महिलालाई हेर्ने ब्यबहार गर्ने जस्ता बिषयमा हामी पछाडी रहेको र महिला हिंसा गर्भाबस्था देखि नै सुरु हुने, भ्रुण पहिचान गरि छोरी भए जन्मने दिइदैन, जन्मन दिए पनि जन्मे पछी अनेक किसिमले हिंसा गर्ने गरेको कुरा स्मरण गराउनु भयो | हाम्रो समाजको दृष्टिकोण पनि विभेदकारी छ, समस्या सबै ठाउमा छ तर पितृसत्तात्मक सोचक कारण हामीकहा बढी छ भन्दै **biological structure** भन्दा अरु हिसबले हामी समान छौं भन्ने संदेश दिन हामि सबै लाग्नुको विकल्प छैन, यसमा स्थानीय जनप्रतिनिधिहरू, समुदायको मुख्य भूमिका हुन्छ र पुरुषहरूको पनि हिंसा नियन्त्रणमा भूमिका हुने भएकोले यो अभियानमा **on board** हुन आग्रह गर्नु भयो |

अध्यक्षको आसनबाट माननीय महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रि थाम माया थापाले कानुनले महिला अधिकारको प्रत्याभुति गरेको छ तर हिंसा दुर्ब्यबहार रोकियाको छैन | महिला बिरुद्धको यो दिबश २०५४ सालदेखि मनाउदै आयाको भएता पनि यसपाली मन्त्रिपरिषद्को निर्णय बाट यो दिबश मनाउने निर्णय भएबाट नै सरकार लैंगिक हिंसा नियन्त्रणमा गम्भीर रकेको कुरा स्पस्ट भन्नुहुँदै यो दिबश मनाउने कम १६ दिन मा सिमित हुनुहुँदैन, यो सन्दर्भमात्र हो उदेश्य महिला तथा किशोरी हिंसा नियन्त्रणको हो त्यसैले यो अभियान हिंसा नरोकिए सम्म निरन्तर चलिरहने जानकारी दिनुभयो | मन्त्रि थापाले स्थानीय जनताले लामो समयपछी जनप्रतिनिधि पाएका छन्, त्यसैले आफ्नो गाउँ नगर हिंसा मुक्त बनाउन, जना प्रतिनिधिले आफ्नो उपस्थिति देखाउन जिम्बेबार भएर लाग्नुको विकल्प छैन भन्नु हुँदै जनता संग नागिक रहेको उत्तरदायी स्थानीय सरकारले बिगतमा मौलाएको हिंसा दुर्ब्यबहार रोकन जिम्बेबार भएर लघु पर्ने कुरा बताउनु भयो |

कार्यक्रममा आफ्नो मन्तव्य राख्दै प्रदेश न ३ क मुख्य मन्त्रि माननीय डोरमणि पौडेलले अभियानको सार्थकता देखिनु पर्यो, अभियान संदेश हो सार्थकता हैन भन्नुहुँदै यो सबै को जिम्मेबारी हो सबैले दायित्व लिएर कम गर्नु पर्ने बताउनु भएको थियो | उक्त अबसरमा प्रदेश ३ लाई बालबिबाह मुक्त प्रदेश घोसणा गर्ने अभियानमा लागेको बताउनु हुँदै दयज पनि हिंसाको सो प्रथा रोक्न पनि लाग्ने बताउनु भएको थियो |

कार्यक्रमको उद्घाटन सत्रमा प्रदेश ३ क सामाजिक बिकाश मन्त्रालयका माननीय मन्त्रीले सुभकामना मन्तव्य राख्दै नारा अनुसार काम हुनु पर्ने बताउनु भएको थियो | कार्यक्रममा महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालयका सचिब श्रीमान बुद्धि बहादुर खड्काले स्वागत मन्तव्य राख्दै कार्यक्रमको उदेश्य माथि प्रकाश पार्नुभएको थियो |

प्राबिधिक सत्रको कार्यक्रममा लैंगिक हिंसा नियन्त्रणको प्रयासहरु, बिध्यमान संबैधानिक कानुनी र ब्यबस्था संग ३ वटा कार्यपत्र प्रस्तुत गरियो भने सहभागीहरुलाई ५ समुहमा बिभाजन गरि आफ्नो स्थान घट्ने गरेका लैंगिक स्वरूप, रोक्न चाल्नुपर्ने कदम तथा आबस्यक संगठनात्मक संरचनाको बारेमा छलफलगरी अर्को दिन (भोलि) प्रस्तुत गर्ने गरि समूह छलफल गरियो थियो |